

Samhällsnyttas

processtöd och metodik i samarbete med

Vårdansvarskommittén

Kajsa Westling, Projektledare

Anders Printz, Sakkunnig

Matilda Legeby, Designstrateg

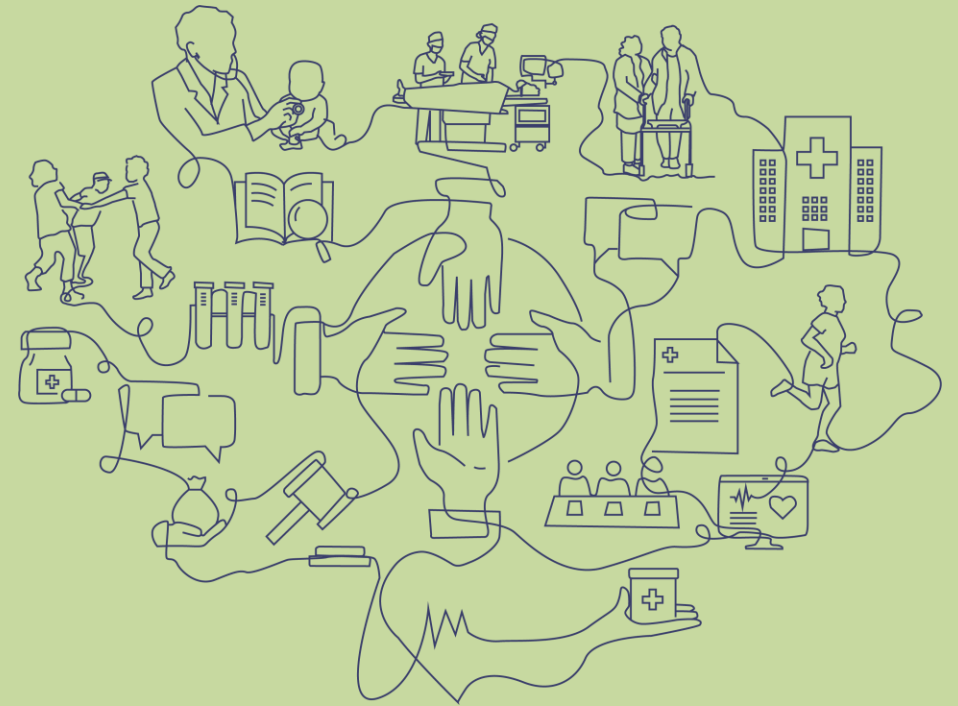

Illustration: Karin Petrusson

Samhällsnytta

KARLSTADS UNIVERSITET SAMHÄLLSNYTTA AB

Vårdansvarskommitténs uppdrag och Samhällsnyttas roll som processtöd

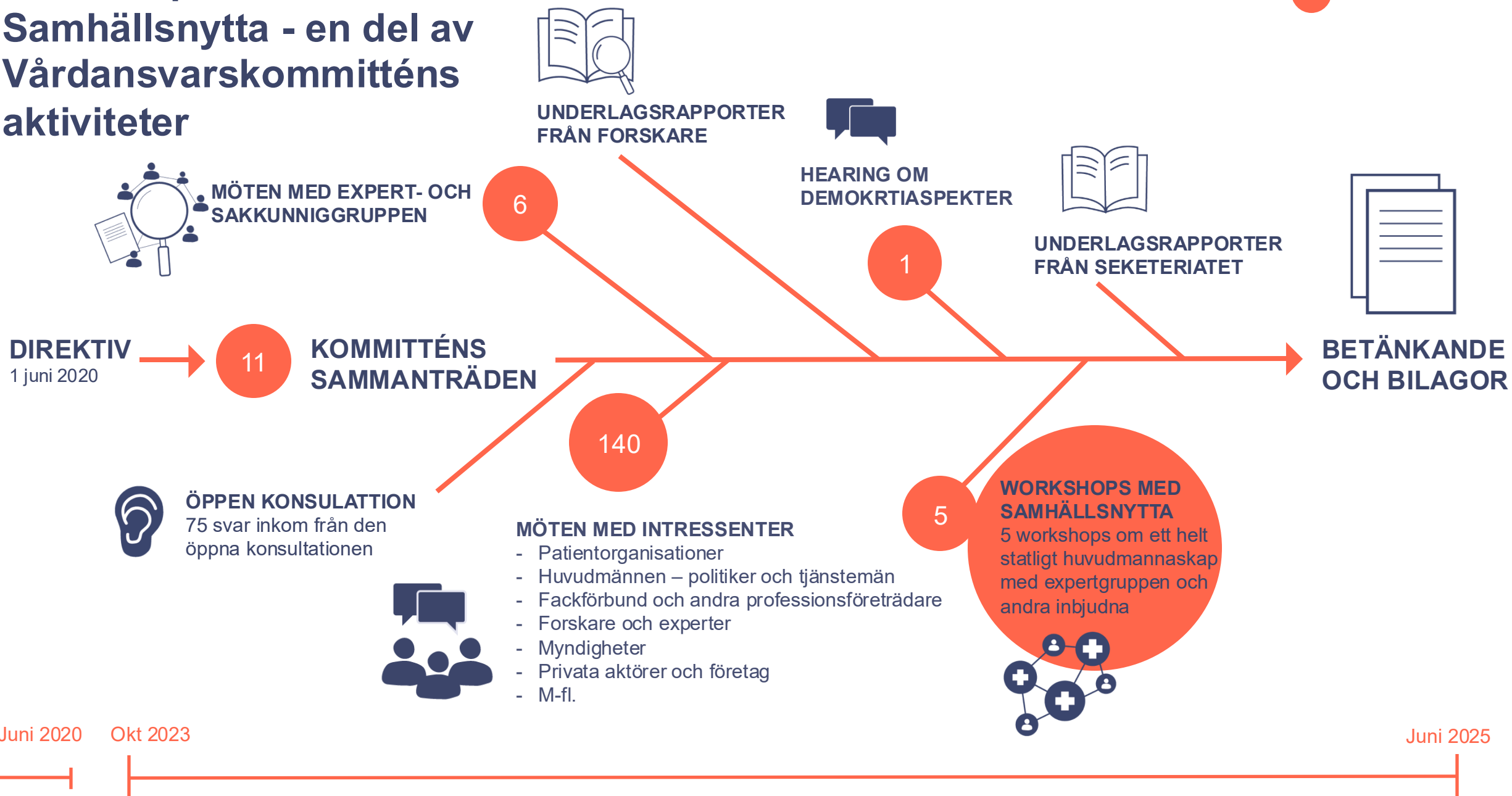
- Vårdansvarskommittén har haft regeringens uppdrag att utreda ett helt eller delvis statligt huvudmannaskap för hälso- och sjukvården, alltså om staten ska ta över huvudmannaskapet för hälso- och sjukvården från regionerna.
- Samhällsnytta har utgjort ett processtöd i delar av sekretariatets omfattande analysarbete.
- Samarbetet har bestått av att gemensamt med sekretariatet genomföra ett antal workshops där olika aktörer i systemet har deltagit, t.ex. kommitténs expertgrupp, patient-och närståenderepresentanter, vårdens professioner, representanter från regioner och kommuner, myndigheter och forskare.
- Aktörerna har bidragit med sina olika erfarenheter och perspektiv och brutit dessa mot varandra för att tillsammans generera bedömningar och kunskap om möjligheter, risker och möjliga effekter i hälso- och sjukvårdssystemet av ett statligt huvudmannaskap.
 - Samhällsnytta har planerat, genomfört och analyserat resultatet från workshops, som utgjort underlag för sekretariatets analyser, i samverkan med sekretariatet.

I den här presentationen beskriver vi metoder och upplägg för Samhällsnyttas samarbete med Vårdansvarskommittén.

Workshops med Samhällsnytta - en del av Vårdansvarskommitténs aktiviteter

● ANTAL MÖTEN

Samhällsnyttas workshops och analysarbete tillsammans med sekretariatet i tre loopar

9 april 2024

Loop 1 – Systemworkshop kring ett statligt huvudmannaskap utifrån olika värden

Syftet var att tillsammans med systemaktörer generera kunskap kring vad ett statligt huvudmannaskap skulle kunna innebära i relation till olika värden.

Utgångspunkt i sex värden:

- Ökad systemeffektivitet
- En mer jämlik vård
- En mer hållbar och jämlik finansiering av hälso- och sjukvården
- Förbättrad tillgänglighet till vård
- Bättre förutsättningar för hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjning
- Ökad innovationsförmåga

2 och 4 september 2024

Loop 2 – Prövning av hur ett helt- eller delvis statligt huvudmannaskap påverkar drivkrafter för en jämlik och effektiv hälso- och sjukvård

Utifrån kunskap och erfarenhet identifiera de viktigaste drivkrafterna för en jämlik och effektiv hälso- och sjukvård. Diskutera påverkan från drivkrafterna i ett scenario för ett hel- respektive delstatligt huvudmannaskap.

20 – 21 januari 2025

Loop 3 – Stödja sekretariatets interna arbete med analyser kring vissa stöd- och styrprocesser

Internt stöd till sekretariatet för att utveckla deras analyser kring vissa centrala styr- och stödprocesser i hälso- och sjukvården, samt dessa processers relation till styrning, organisering och roller i ett helstatligt hälso- och sjukvårdssystem.

- Normering
- Kunskapsstyrning
- Kontroll
- Organisering av professions-och patientinflytande.

LOOP 1

LOOP 3

LOOP 2

Samhällsnytta

KARLSTADS UNIVERSITET SAMHÄLLSNYTTA AB

Loop 1 - Systemworkshop kring ett statligt huvudmannaskap utifrån olika värden

Arbetet inleddes med en stor workshop med deltagare från kommitténs expertgrupp och från hälso- och sjukvårdssystemet i stort; patienter, representanter från vårdens professioner, från region och kommun, myndigheter, departement och forskare.

I blandade grupper fick deltagarna bygga ett nytt hälso- och sjukvårdssystem med en statligt huvudmannaskap som gynnade vissa värden, till exempel ökad tillgänglighet eller stärkt kompetensförsörjning. Det var ett sätt att skapa viktiga diskussioner om risker och möjligheter med ett statligt huvudmannaskap, men även kring hur samarbete och relationer bör ser ut mellan olika aktörer i systemet.

Systemworkshop kring ett statligt huvudmannaskap utifrån olika värden

Övning 1 – Betydelsen av huvudmannaskap

För att diskutera hur ett statligt huvudmannaskap påverkar beskrevs ett fiktivt scenario av sjukvården 2035. Utifrån det valdes ett antal komponenter.

Uppgiften:
Diskutera för varje vald komponent om det påverkas av ett statligt huvudmannaskap?

Påverkas av ett statligt huvudmannaskap:
På vilket sätt?

Påverkas inte av ett statligt huvudmannaskap:
Varför inte?
Exempel på komponenter:

Kompetens-
försörjning

Prioriteringar

Digitalisering

Övning 2 - Värden och relationer i ett statligt huvudmannaskap

Uppgift: **Bygg ett hälso- och sjukvårdssystem med ett statligt huvudmannaskap som gynnar ett specifikt värde.**

Ökad systemeffektivitet
(resurser)

En mer jämlik vård

En mer hållbar och jämlik finansiering av hälso- och sjukvården

Förbättrad tillgänglighet till vård (väntetider)

Bättre förutsättningar för hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjning

Ökad innovationsförmåga

Resultat från Loop 1 - Risker och möjligheter med ett statligt huvudmannaskap inom olika delar av systemet

Risker med statligt huvudmannaskap
Lokalt inflytande och lokala behov i en samordnad och personcentrerad Nära vård

Kommuner

Civil-samhälle

Primärvård/Bassjukvård

Högspecialiserad vård

Specialistsjukvård

Möjligheter med statligt huvudmannaskap

Nationell enhetlig styrning och finansiering med mer effektiv hantering av funktionella och infrastrukturella områden

Områden:

- Högspecialiserad vård
- Specialiserad vård

Möjligheter:

- Nationell behovsanalys
- Nationellt kapacitetsutnyttjande
- Analys och planering av kompetensförsörjning och utbildning
- Digital infrastruktur
- Investeringar t.ex. fastigheter, medicinteknisk utrustning
- Läkemedel.

Risker

- För lite hänsyn till lokala behov
- Patienters och anhörigas lokala och regionala inflytande minskar
- Upparbetad lokal samverkan slås sönder
- Fokus på stora grupper och högspecialiserad/specialiserad vård snarare än små grupper och grupper med komplexa behov.

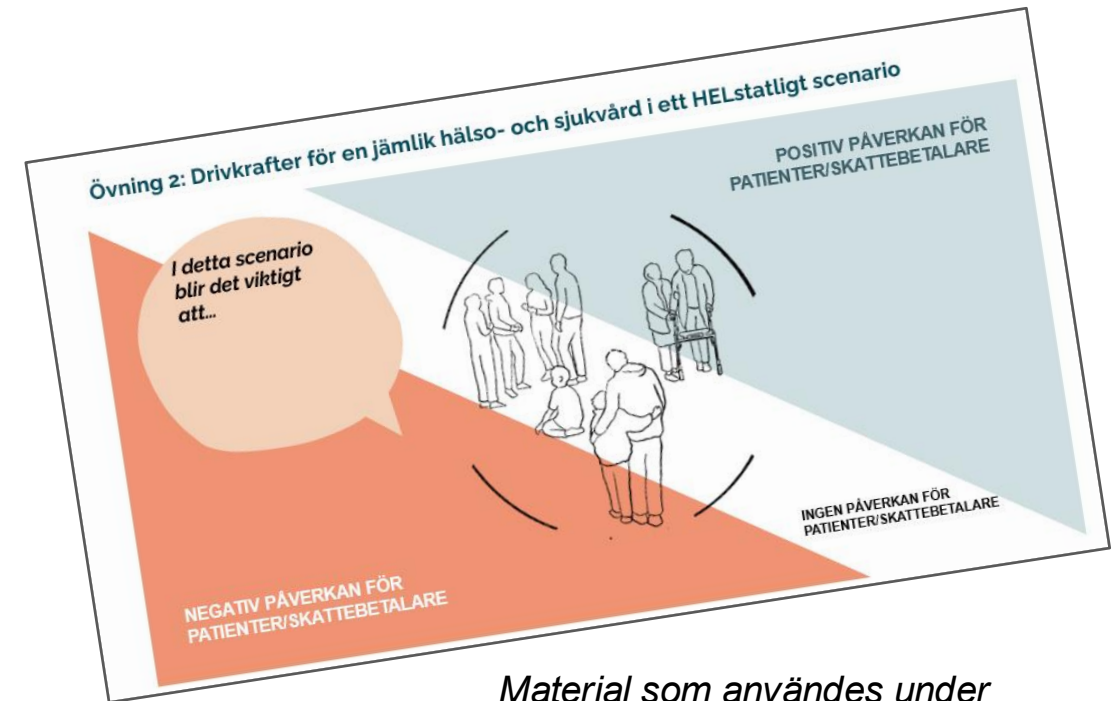

Loop 2 - Pröva hur ett helt- eller delvis statligt huvudmannaskap påverkar drivkrafter för en jämlik och effektiv hälso- och sjukvård

I den andra loopen fokuserade vi på två värden som var av extra vikt i arbetet; en mer jämlik hälso- och sjukvård och ett mer effektivt hälso- och sjukvårdssystem.

Experter från olika delar av systemet bjöds in till två workshops för att generera kunskap om vad det är för drivkrafter i systemet som gynnar jämlikhet respektive effektivitet. När deltagarna hade identifierat drivkrafter arbetade de med att förstå hur ett helstatligt eller delstatligt hälso- och sjukvårdssystem kunde påverka dessa drivkrafter.

Deltagarna kom från alla delar av hälso- och sjukvårdssystemet, t.ex. spetspatienter, forskare inom både hälsa och ekonomi, representanter från professionsförbund och regioner, och från näringslivet.

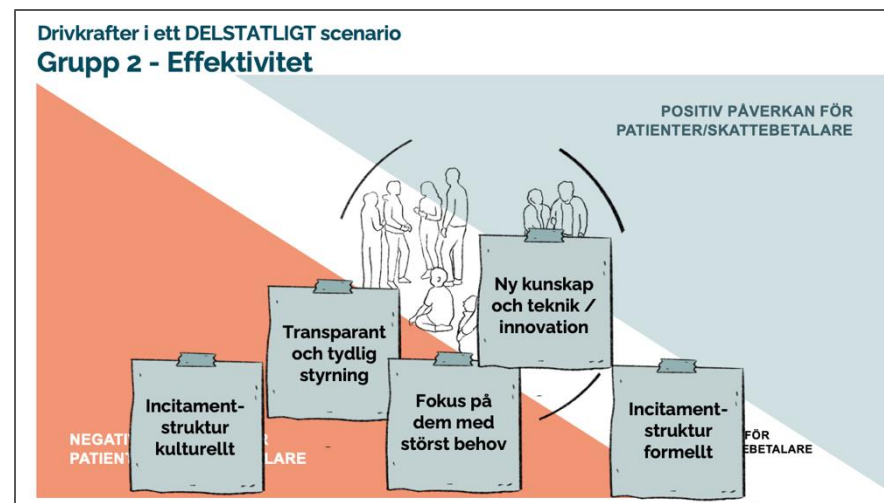
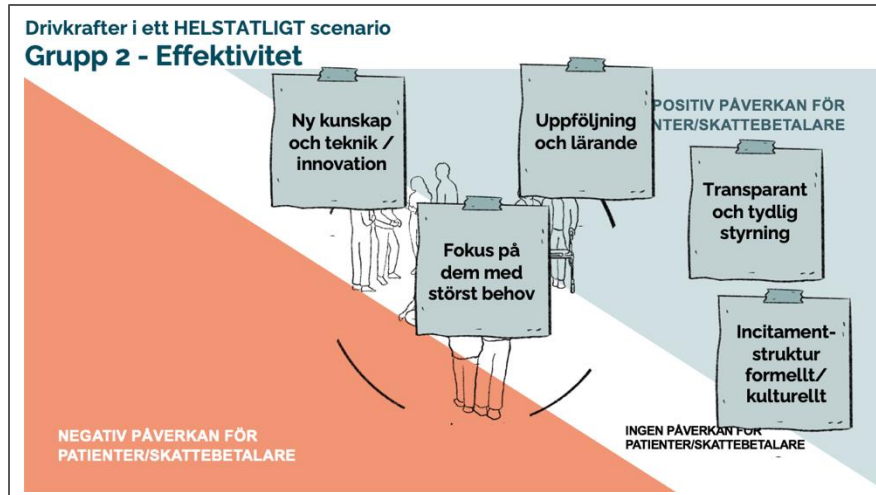

Material som användes under workshop för att stötta diskussionen

Viktiga frågeställningar att tydliggöra enligt deltagarna

- Vill man stärka hela systemet eller en del av det? Påverkar bedömningen av vilka effekter en huvudmannaskapsförändring kan få.
- Hur byggs relationer och samverkan med det lokala upp? Kommer troligtvis vara en avgörande faktor.
- Kommer följsamhet till beslut och riktlinjer öka? Har staten bättre verktyg för detta?
- Hur kommer staten att styra i ett förändrat huvudmannaskap? Fokus på byråkrati, topp- och detaljstyre eller relationellt, flexibelt med samarbete- och omvärldsfokus? Hur man styr, inte vem som styr, kan vara avgörande för avgör utfallet av reformen.
- Kan staten vara bättre på:
 - att ta hand om komplexa patientgrupper och minska mellanrummen i systemet?
 - skapa tydliga ingångar i systemet för de med mer sammansatta behov?

Loop 3 – Internt processtöd för att facilitera sekretariatets arbete kring analyser av vissa stöd- och styrprocesser

I den tredje loopen stötte vi sekretariatets interna arbete i att utveckla sina analyser kring vissa centrala styr- och stödprocesser i hälso- och sjukvårdssystemet som omfattades av analyserna, tex. normering, uppföljning och kontroll.

Workshop 1 - 20 januari

Normering

Uppföljning

Kunskapsstyrning

Kontroll/ansvars-
utkrävande

Workshop 2 - 21 januari

Organisering av
professionsinflytande

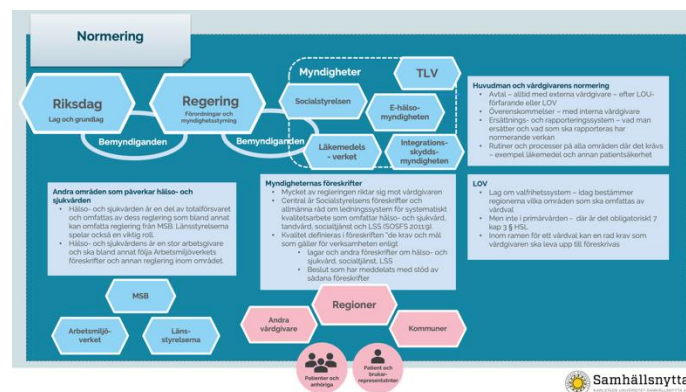
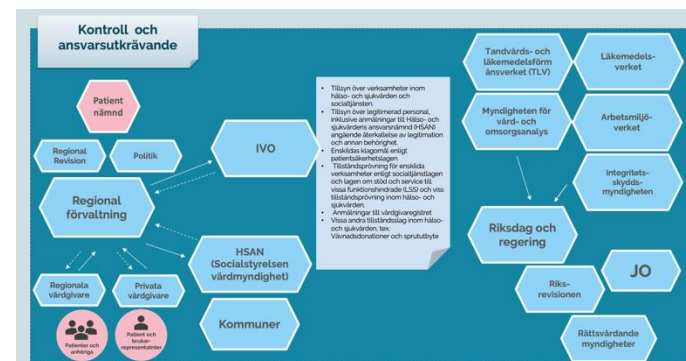
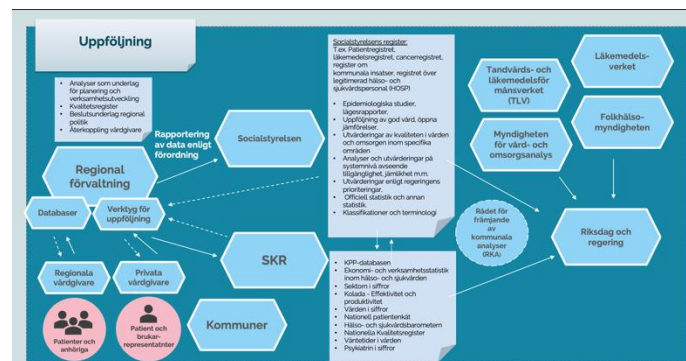
Organisering av
patientinflytande

Loop 3 – Internt processtöd för att facilitera sekretariatets arbete kring analyser av vissa stöd- och styrprocesser

Vi tog fram ett flertal visualiseringar, t.ex. hur uppföljningssystemet i hälso- och sjukvårdssystemet fungerar, som ett underlag för diskussion. Sekretariatet kunde flytta olika bitar i systemet som ett sätt att stödja diskussionen och diskutera möjliga förändringar.

Vi stöttade även sekretariatets diskussioner genom att bidra med kunskap och frågor som gjorde det möjligt att se dessa processer ur flera perspektiv.

Deltagande och designpraktik
i offentlig sektor

CENTRUM FÖR TJÄNSTEFORSKNING
CTF | SERVICE RESEARCH CENTER

Designteori och
tjänsteforskning

Samhällsnytta

KARLSTADS UNIVERSITET SAMHÄLLSNYTTA AB

- Samhällsnytta är ett dotterbolag till Karlstads universitet Holding AB, ett non-profit bolag som helt ägs av Karlstads universitet.
- Vi stödjer offentliga aktörer att hitta nya förhållningssätt och arbetssätt i relation till komplexa samhällsutmaningar.
- Arbetssätten bygger på kunskap som etablerats av forskare vid Centrum för tjänsteforskning (CTF) vid Karlstads universitet och designers i Experio Lab vid Region Värmland.

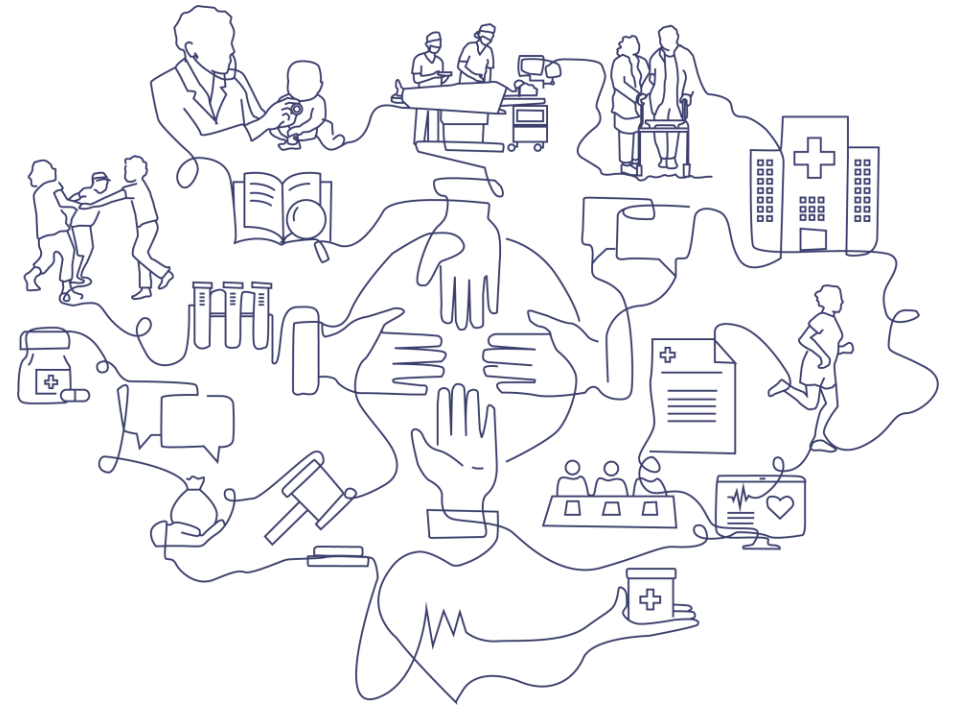

Samhällsnytta
KARLSTADS UNIVERSITET SAMHÄLLSNYTTA AB

Samhällsnyttas processtöd och metodik

Vad Samhällsnytta kan erbjuda:

- Översättning av berättelser från invånare och användare till policyrelevant material.
- Genomföra en effektiv datainsamling som fångar hela system i ett rum och belyser frågor ur olika perspektiv.
- Skapa en process där kunskap och idéer samskapas av systemaktörer och där perspektiv bryts mot varandra.
- Samskapa nya bilder av framtiden och förstå de steg vi behöver ta för att nå dit.
- Skapa arenor där aktörer gemensamt kan utveckla nya arbets- och förhållningssätt till komplexa samhällsutmaningar.

Samhällsnytta

KARLSTADS UNIVERSITET SAMHÄLLSNYTTA AB